

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרִשְׁת וִיחִי

יח' טבת תשפ"א

הפטרה: ויקרבו ימי דוד

יציאת השבת ר"ת 17:46

ביום שני הילולת הרמב"ם

ורבי יעקב אביחצירא זיע"א

גיליון 601

יציאת השבת:

17:26

ירושלים: 17:27

מניסת השבת:

16:14

ירושלים: 16:11

צִוָּה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

מעניין כי דווקא הפרשה המספרת לנו על פטירתו של יעקב אבינו עליו השלום, היא זו הפותחת במילה 'ויחי'. כך היה גם בפרשה בה סופר על פטירת שרה אמנו ונקראת בשם: חיי שרה. ומכאן שהצדיקים גם אחרי פטירתם קרויים חיים. ואכן כך דרשו חכמים (במסכת תענית ה, ב): "יעקב אבינו לא מת". ולשאלה "וכי בכדי ספדו ספדנייא וחנטו חנטייא וקברו קבריא?" כלומר, האם בסתם ספדו הסופדים וחנטו החונטים וקברו הקוברים? ענו בתלמוד: "מקרא אני דורש, שנאמר: 'ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' ואל תחת ישראל כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבים'. מקיש הוא לזרעו, מה זרעו בחיים אף הוא בחיים".

וברש"י פירש: יעקב אבינו לא מת, אלא חי הוא לעולם. וכי בחנם ספדו הסופדים וחנטו החונטים, דכתיב: ויחנטו ויספדו? אלא מקרא אני דורש, והאי דחנטו חנטייא סבורים היו שמת אבל חי היה. יש מפרשים, שאם זכה האדם שזרעו ילך בדרכו הרי זה כאילו שהוא ממשיך לחיות שהרי זרעו אחריו ממשיך את דרכו.

ואולם לפי פשט הדברים, האדם השלם שזכה ללכת בדרך התורה והמצוות, וזכה לחיי נצח, גם לאחר מה שנראה לנו כאילו הוא נפטר מן העולם, הרי הוא חי וקיים. ואכן, אנו אומרים על הצדיק כי הוא 'נפטר מן העולם' ולא מת, כי הוא נפטר מעולם זה לעולם הבא, אך עדיין אחוז הוא בעץ החיים, בבחינת: 'עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר'.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריא מספר חשבון: 123459

בך יברך ישראל

ברכת יעקב לבניו של יוסף, מנשה ואפרים, הפכה להיות הברכה בה כל אחד מאיתנו מברך את בניו בערב שבת קודש, מה הסיבה לכך? להלן נציע מספר תשובות.

בך יברך ישראל

בך – ראשי תיבות ברכת כהנים. לפי הנוהג להוסיף את פסוקי ברכת הכהנים לברכת הילדים.

ברכת הבנים - כשנמסר ליוסף שאביו חולה, מיהר ללכת לבקרו ולקח איתו את שני בניו: מנשה ואפרים. יעקב, ששמע כי יוסף הגיע, קם קמעה ממיטתו, לכבוד בנו הנושא בתואר 'משנה למלך'. יעקב חיבב מאוד את בני יוסף. נראה כי הסיבה לכך היא, כיון שהם נולדו בנכר ואף על פי כן לא הושפעו מסביבתם. בהזדמנות זו הוא מודיע ליוסף כי כל אחד מבניו יקבל חלק ונחלה בארץ ככל אחד מהשבטים: "... אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי".

יוסף מציג לפני אביו את בניו. הוא מעמיד את מנשה, הבכור, לימין יעקב, ואת אפרים, הצעיר יותר, לשמאלו. כוונתו של יוסף היתה שאביו יניח את יד ימינו על מנשה הבכור, אך יעקב משכל את ידיו ומניח את יד ימינו על ראש אפרים, הבן הקטן. כשיוסף מנסה להעמיד את הדברים על סדרם הנכון מסביר לו יעקב את פשר מעשהו: "ידעתי בני ידעתי, גם הוא יהיה לעם וגם הוא יגדל, ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו וזרעו יהיה מלוא הגויים" - ברוח קודשו ראה יעקב את יהושע בן נון יוצא מאפרים, הוא אשר יגדיל את בני-ישראל וינחיל להם את הארץ ושמנו יגיע לקצוי תבל, כשיעמיד את החמה בגבעון ואת הירח בעמק איילון.

ברכת יעקב לנכדיו: "המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים (מנשה ואפרים) ויקרא בהם שמי ושם אבותי, אברהם ויצחק, וידגו לרוב (כדגים שפרים ורבים) בקרב הארץ". בזכות עמידתם האיתנה של מנשה ואפרים כנגד התרבות המצרית, על אף שלא ראו מעולם את סבם יעקב, עד בואו למצרים, זכו מנשה ואפרים שבהם יברכו האבות בכל הדורות את הבנים כדברי יעקב: "בך יברך ישראל לאמור: ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה".

בך יברך ישראל... כאפרים וכמנשה

מדוע דוקא אפרים ומנשה? מדוע לא שאר שבטי ישראל? בני יעקב חיו במחיצתו של אביהם הגדול, גם בניהם נכדיו של יעקב ראו את דרכיו ומעשיו, לגבם היתה ברורה הדרך בה ילכו. ואולם יוסף התגלגל למצרים תוך התנכרות של אחיו ומיודעיו, לכאורה מכאן ועד לעזיבה מוחלטת של דרך ישראל אביו המרחק קצר. והנה יוסף על אף היותו במצרים הוא ממשיך בדרך אביו יעקב. זוהי בהחלט הוכחה מוחלטת לטיב דרכו החינוכית של יעקב.

וכן שנינו באבות (ו, ח): ואומר: "עטרת זקנים בני בנים ותפארת בנים אבותם", פאר החינוך של כל אב, כאשר בנו הולך בדרכו, אבל זו עדיין אינה עטרת חינוכו, שכן הבן חי במחיצת אביו, רואה את מעשיו ולומד ממנו כיצד להתנהג. אך בשביל הסבא הרואה את נכדו הולך בדרכו, אף שאינו חי במחיצתו, הרי שבשבילו זו עטרה לחינוך שהעניק לבנו, לכן עטרת זקנים בני בנים. (מתוך "מעשה אבות", עמוד תכג).

בך יברך ישראל... כאפרים וכמנשה

מדוע דוקא אפרים ומנשה? מדוע לא שאר שבטי ישראל? בברכת יעקב לבני יוסף מדגיש יעקב "בך יברך ישראל לאמור: ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה". מדוע נבחרו דוקא אפרים ומנשה?

אפשר לומר כי הסיבה לכך נעוצה בהתנהגותם בזמן הברכה ולאחריה. יעקב מקדים בברכתו את אפרים הצעיר לאחיו מנשה הבכור. והנה מנשה לא מקנא באפרים ואפרים אינו מתגאה על מנשה. זוהי דוגמא יוצאת דופן בודאי על רקע שנאת האחים ליוסף שהיה בן מועדף ליעקב אביו, עד שלא יכלו לדברו לשלום וכמעט שהרגוהו. אולם בין אפרים ומנשה לא היתה קינאה כלל, על אף השינוי שעשה יעקב, שצמר אפילו ליוסף אשר ניסה לשנות את סדר הברכה של אביו לבניו. ולכן אמר יעקב למנשה ואפרים: בך יברך ישראל!

המלאך הגאל אתי מכל רע יברך את הנערים

לעיל אמר יעקב לפני פרעה: (פרק מז, ט): ויאמר יעקב אל פרעה ימי שני מגורי שלישים ומאת שנה מעט ורעים היו ימי שני חיי ולא השיגו את ימי שני חיי אבתי בימי מגוריהם: והיה זה קצת חילול ה' שיעקב, קדוש ה' יאמר על חייו שהיו מעט ורעים, והלא הוא הולך בדרך ה' והכל לטובה הוא עושה. וכדברי רבותנו בתלמוד: גם זו לטובה, או כדברי רבי עקיבא: כל דעביד רחמנא לטב עביד.

ובפסוק זה עשה יעקב תשובה, שהודיע כי יש מלאך הרגיל להשלח אליו והצילו מכל רע, ותפילתו כי מלאך זה יברך את הנערים וימשיך בשמירתם...

חידון השבת העולמי

מהרו להירשם!

פרסים לזוכים

מקום ראשון
יזכה בפרסים בשווי 1000 ₪.

מקום שני
יזכה בפרסים בשווי 500 ₪.

ומקום שלישי
יזכה בפרסים בשווי 300 ₪.

בכדי לאפשר לכולם להשתתף בחידון השנה יתקיימו שני חידונים:

בע"ה בתאריך ה' אדר התשפ"א יום רביעי ה' 17.02.2021 בשעה 15:00
יתקיים חידון חידון השבת העולמי בהלכות שבת בחידון טלפוני
הכנה לחידון וההוראות במספר טלפון 077-5364007 או במספר 079-9413120
בכדי להשתתף יש להירשם במענה הממוחשב, להקשיב לשיעורים ולענות על שאלות הטרווייה (לצבור נקודות). בתאריך החידון תזכו להתחרות עם ילדים מכל הארץ בשידור טלפוני חי כאשר קווי הטלפון יפתחו ותזכו להשתתף בו זמנית עם מאות ואלפי ילדים מכל הארץ.

בע"ה בתאריך ו' אדר התשפ"א יום חמישי ה' 18.02.2021 בשעה 15:00
יתקיים חידון חידון השבת העולמי בהלכות שבת בפלטפורמת Zoom.
ביום החידון נכנסו כולנו להתמודד עם מאות ילדים מכל הארץ. החידון יהיה פתוח לכניסה משעה 14:30.
חוברת ההכנה לחידון נמצאת באתר ארגון שמחת משה רבינו
www.hidonshabat.co.il
יש להירשם בטופס ההרשמה באתר!

חידון טלפוני

חידון בזום

בחלוצה לכולם! אד קדימה להירשם ולענות על השאלות ההכנה ולהשתתף בחידון!
מי יתן שנזכה להגיע למעמד החידון בירושלים בבניי האומה כפי שהיה בשנים קודמות אמן.
בברכה ארגון שמחת משה רבינו.

לפרטים נוספים ניתן למנות ל:
052-5656097 נחום מור
053-4202647 משה שיערן

מהלכות תפילה

א. מצות עשה להתפלל בכל יום, שנאמר "ועבדתם, את ה' אלוהיכם" (שמות כג, כה) מפי השמועה למדו שעבודה זו היא תפילה, ונאמר "ולעובדו, בכל לבבכם" (דברים יא, יג) אמרו חכמים, איזו היא עבודה שבלב, זו היא תפילה. ואין מניין התפילות מן התורה, ולא משנה התפילה הזאת מן התורה. ואין לתפילה זמן קבוע מן התורה ולפיכך נשים ועבדים חייבין בתפילה, לפי שהיא מצות עשה שלא הזמן גרמה.

ב. חיוב מצוה זו, כך הוא שיהא אדם מתפלל ומתחנן בכל יום, ומגיד שבחו של הקדוש ברוך הוא, ואחר כך שואל צרכיו שהוא צריך להן בבקשה ובתחינה, ואחר כך נותן שבח והודיה לה' על הטובה שהשפיע לו: כל אחד כפי כוחו.

ג. אם היה רגיל, מרבה בתחינה ובקשה; ואם היה ערל שפתיים, מדבר כפי יוכלו ובכל עת שירצה. וכן מניין התפילות, כל אחד ואחד כפי יכולתו יש שמתפלל פעם אחת ביום, ויש שמתפלל פעמים הרבה. והכול היו מתפללים נוכח המקדש, בכל מקום שיהיה. וכן היה הדבר תמיד ממושה רבנו, עד עזרא.

ד. כיון שגלו ישראל בימי נבוכדנאצר הרשע, נתערבו בפרס ויוון ושאר האומות, ונולדו להם בנים בארצות הגויים; ואותן הבנים נתבלבלה שפתם, והייתה שפת כל אחד ואחד מעורבת מלשונות הרבה. וכיון שהיה מדבר, אינו יכול לדבר כל צרכיו בלשון אחת אלא בשיבוש, שנאמר "ובניהם, חצי מדבר אשדודית, ואינם מכירים, לדבר יהודית כלשון, עם ועם" (נחמיה יג, כד).

ה. ומפני זה, כשהיה אחד מהן מתפלל, תקצר לשונו לשאול חפציו או להגיד שבח הקדוש ברוך הוא בלשון הקודש, עד שיערב עימה לשונות אחרות. וכיון שראה עזרא ובית דינו כך, עמדו ותיקנו להם שמונה עשרה ברכות על הסדר.

ו. שלוש ראשונות, שבח לה'; ושלוש אחרונות, הודיה; ואמצעיות, יש בהן שאילת כל הדברים שהן כמו אבות לכל חפצי איש ואיש, ולצורכי הציבור, כולם כדי שיהיו ערוכות בפי הכול, וילמדו אותם במהרה, ותהיה תפילת אלו העילגים תפילה שלמה, כתפילת בעל הלשון הצחה. ומפני עניין זה, תיקנו כל הברכות והתפילות הסדורות בפי כל ישראל כדי שיהא כל עניין ברכה ערוך בפי העילג.

(רמב"ם, 'משנה תורה' הלכות תפילה).

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 057788483

עלון זה מוקדש:

לדפנות: אברהם ולאח ציטרון, שרה בת שמחה, ציפורה ויהודה לוי. ביבס אלמלך. ישי הלוי. עורב עישה. תקוה בת עזיה. אלנה בת גאן, אסתר בת זרבה. מול בת ענולה. אברהם בן דוד. רחמים בן סולמנה. הראל בן אבינל. אלנה בת סליחה. ישי ודוד לוי. חנה בת זוהרה. מיטל מוריה אדרי. יוסף בן מיכל. שמעון אהולא. יצחק דרעי הי"ו. להחזרת נעדר צה"ל ושמייזי ובהם: אורון שאול, דוד גולדין, גיא חבר, רון ארד, יהודה כץ, צבי פלדמן, יהונתן פולארד הי"ו.

לעילוי נשמות: הגר"ע יוסף זצוק"ל. הגר"מ אליהו זצוק"ל. רבי מסעוד מלול זצ"ל. רבי יצחק שושן זצ"ל. רבי יעקב שושן, יונה יונה. סופר מנחם. מוקסים חיים דרעי. הרב אברהם עזקמן, ט"ר נחום. ישראל אברהם נתן. שלמה בן מרים. יצחק ועמרם אטאם. אורן מועלם. אילוז טייטל. דוד גוטסברג. עמוס דמרי. רזי שלמה. סימנטוב משה יהודה. יצחק זקן מליקה. נעים משה. אורן משה. יצחק ושמחה אילוז. נסים וסולקה שושן. מיריה שמעון. יפה גורי. ליט שבת. תהי יצחק. אסתר חוד. אסתר בת תורא. אליהו בת פריחה. תרצה יצחק. אסתר ועמרם נחום. דן וטעה ודוד. דניאל אלמלך. יצחק ולאח אסמטונו. אילוז אדרי. עזיה עמוס. חת יעקב. דוד ודוד לוי. יונה שרעבי. מרים יהודה. נעמה בת מגלוד. לאחיה מוד. זוהרה בת חנה. עליזה כחן. שרה אליאל. אברהם אדרי. מיכאל ועקבן. חסיה ששפטט. עשה דודן. ברכה סופר. כמיהה דוד. כמיהה סוף. אילוז טייטל. אלה שרר י"ל.

ולע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדרו, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וצ"ציליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה